

A PSZICHOLÓGIAI IMMUNRENDSZER ÉS A MOTIVÁCIÓ KAPCSOLATA A ZENÉT, TÁNCOT, SZÍNÉSZETET, VALAMINT KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETET TANULÓ 14-16 ÉVESEK KÖRÉBEN

Bredács Alice

PTE PMMIK Pedagógia Tanszék

Kulcsszavak: pszichológiai immunkompetencia; motiváció

Előadásomban a 2012-ben zárt komplex kutatásom részletét mutatom be, mely disszertáció alapja volt, de olyan adatok feldolgozására is sor kerül, amelyek abban nem szerepeltek.

A kutatás célja az intézményes művészeti nevelésben részesülők olyan tulajdonságainak megismerése, amelyek túlmutatnak az adott művészeti területen elvárt speciális képességeken, de szükségesek az alkotómunkához. Ilyen típusú vizsgálatot a művésztanárok a gyakorlatban ritkán végeznek, pedig enélkül nem beszélhetünk átfedő, tervezett művészeti nevelésről, csak művészetoktatásról.

A kutatás elméleti háttere a pszichológiai immunitás (PI) 16 képességterületének és csoportosításának fogalmi rendszere, mérőeszközének, kutatásának és eredményeinek megismerése valamint a PI iskolai fejlesztési lehetőségeinek szakirodalmi feldolgozása. A motiváció elméleti hátterének feldolgozása a motivációs elméletek fejlődéstörténetének és elágazásainak feltárására irányul, különösen a szükségletelméletre, a flow motiváló szerepére, az önszabályozott tanulásra, a többszörös célméletre, illetve az elvárás és a teljesítmény összefüggéseire.

A kutatás egyrészt arra kereste a választ, hogy kimutathatók-e a képző- és iparművészeti, zenei, tánc- és színművészeti képzésben részt vevők (művészetet tanulók) és a kontrollcsoport (művészetet nem tanulók) közötti különbségek a 14-16 éveseknél a pszichológiai immunkompetencia és a motiváció területein. Másik kutatási kérdésünk arra irányult, hogy ezeken a területeken a művészeti csoportok milyen – a művészeti ágra jellemző – sajátos vonásokat mutatnak?

A PI-t az *Oláh Attila* által kidolgozott önkitöltős kérdőívvel, a motivációt saját készítésű mérőeszközzel vizsgáltam. Az adatokat SPSS programmal dolgoztam fel.

Az eredményeket kétféle csoportosításban vettem össze: (1) a művészetet tanulók és művészetet nem tanulók csoportjaiban, (2) a különböző művészeti ágakat tanulók csoportjaiban. Az adatok feldolgozása középátlag-pontérték és szórásszámítással történt. Minden leíró táblázathoz készült ellenőrző statisztikai próba: Levene-teszt, kétmintás t-próba, ANOVA, Kruskal–Wallis-teszt, Scheffe-féle homogenitásteszt.

A vizsgálatban 240 14-16 éves, városi művészeti iskolában tanuló diák vett részt, művészeti áganként 60-60 fő. A kontrollcsoportban 60 tanuló volt.

A PI és a motiváció komponensei kapcsolatba hozhatók egymással és megmutatják, hogy a jó művészeti teljesítmény eléréséhez olyan képzett egyénre van szükség, akinek megfelelő indítékai, önbizalma és energiája van, így képes a tartós erőfeszítésre.

Kutatási eredményeim a művészeti tehetséggondozásban hasznosíthatók (segítenek hatékonyabbá tenni a művészeti képzést/nevelést), mert a kapott információk megalapozhatják a különböző szintekre és területekre vonatkozó művészeti tehetséggfejlesztő programok, tantervek, óratervek, személyiségfejlesztő tervek, speciális feladatok kidolgozását, a tanári stratégiák és a képzésekbe való beválasztás módszereinek kiválasztását. A kutatás képet ad (négy művészeti területen a különbségek és a hasonlóságok feltárásával) a művészé válás egyik fontos állomásáról.